

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет

Затверджено
наказом ректора ХНУ
„24” 03 2020 року
№ 53

ЗАГАЛЬНООБ'ЄКТОВА ІНСТРУКЦІЯ № 1
Про заходи пожежної безпеки
в Хмельницькому національному університеті

Хмельницький – 2020

ЗАГАЛЬНООБ'ЄКТОВА ІНСТРУКЦІЯ № 1
Про заходи пожежної безпеки
в Хмельницькому національному університеті

1. Галузь застосування

1.1. Ця інструкція поширюється на територію, будинки, споруди, всі виробничі, службові, складські, допоміжні та інші приміщення Хмельницького національного університету (надалі – університету) і встановлює основні вимоги до забезпечення пожежної безпеки в них.

1.2. Пожежна безпека в закладі забезпечується шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на попередження пожеж, забезпечення безпеки людей, зниження майнових втрат, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

1.3. Відповідальність за пожежну безпеку окремих виробничих підрозділів, складських, допоміжних та інших приміщень покладається на їхніх керівників, а на час їх відсутності – осіб, які виконують їхні обов'язки.

У неробочий час та вихідні дні відповідальність за пожежну безпеку в університеті покладається на працівників, що чергують за графіком.

1.4. Усі працівники при прийнятті на роботу і за місцем роботи повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки, що поділяються на вступний, первинний, повторний, позачерговий та цільовий.

1.5. Забороняється допуск до роботи осіб, які не пройшли протипожежного інструктажу та перевірки знань із питань пожежної безпеки.

1.6. Куріння на території установи дозволяється тільки у спеціально відведених місцях.

1.7. Інструкція є обов'язковою для вивчення та виконання всіма працівниками університету, орендарями та відвідувачами.

2. Вимоги пожежної безпеки

2.1. Вимоги пожежної безпеки до утримання території

2.1.1. До всіх будівель і споруд університету має бути забезпечений вільний доступ. Протипожежні розриви між спорудами, корпусами повинні відповідати вимогам будівельних норм.

2.1.2. Забороняється на території установи влаштовувати звалища горючих відходів.

2.1.3. Проїзди, проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, пожежного інвентарю та засобів пожежогасіння мають бути завжди вільними, утримуватись справними і перебувати в задовільному стані в будь-яку пору року. Забороняється зменшувати нормативну ширину проїздів.

2.1.4. На території установи на видних місцях мають бути встановлені таблички із зазначенням на них порядку виклику пожежної охорони, знаки із зазначенням місць розміщення первинних засобів пожежогасіння.

2.2. Вимоги пожежної безпеки до утримання будівель, споруд та інших приміщень

2.2.1. Будь-які перепланування, зміни функціонального призначення приміщень здійснювати тільки за наявності проектної документації, яка пройшла попередню експертизу на відповідність нормативним актам із питань пожежної безпеки з позитивним результатом в органах державного пожежного нагляду.

2.2.2. Усі житлові корпуси, будівлі, споруди та інші приміщення університету повинні своєчасно очищатися від горючого сміття і постійно утримуватись у чистоті.

2.2.3. Розміщення меблів та обладнання слід проводити таким чином, щоб забезпечити вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення. Напроти дверного отвору має залишатись прохід шириною, яка дорівнює ширині дверей, але не менше ніж 1 м.

2.2.4. Протипожежні системи, установки, устаткування приміщень, будівель та споруд (пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері, клапани, інші захисні пристрої у протипожежних стінах і перекриттях тощо) повинні постійно утримуватися у справному робочому стані.

2.2.5. Дерев'яні конструкції в будинках усіх ступенів вогнестійкості, крім V, повинні піддаватися вогнезахисній обробці, за винятком вікон, дверей, воріт, підлоги, вбудованих меблів, стелажів, якщо в будівельних нормах не зазначені інші вимоги. Пошкодження вогнезахисних покриттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, горючих оздоблювальних і теплоізоляційних матеріалів, повітроводів, металевих опор та перегородок повинні негайно усуватися. Технічний стан вогнезахисного покрову (просочення) слід перевіряти не рідше ніж один раз на рік зі складанням акту перевірки.

2.2.6. Отвори у протипожежних стінах, перегородках та перекриттях повинні бути обладнані захисними пристроями (протипожежними дверима, вогнезахисними клапанами, водяними завісами тощо) проти поширення вогню та продуктів згоряння.

2.2.7. За наявності у приміщенні лише одного евакуаційного виходу дозволяється перебувати в ньому не більше ніж 50 осіб.

2.2.8. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат, останні повинні розкриватись, розсуватись або зніматись. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (розсунуті, зняті).

2.2.9. Установлювати глухі (незнімні) ґрати дозволяється в складах, на об'єктах торгівлі, розрахованих на одночасне перебування в них до 50 осіб, та в інших випадках, передбачених нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку.

2.2.10. Забороняється :

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;
- захарашувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші й площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, устаткуванням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативної ширини;
- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;
- застосовувати на шляхах евакуації (крім будівель V ступеня вогнестійкості) горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;
- захарашувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини;
- знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;
- улаштовувати в сходових клітках приміщення будь-якого призначення, зокрема кіоски, а також виходи з вантажних ліфтів (підйомників), прокладати газопроводи, трубопроводи з ЛЗР і ГР, повітроводи;
- улаштовувати в загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;
- розташовувати в ліфтових холах кіоски тощо;
- установлювати телекамери в проходах таким чином, щоб вони перешкождали евакуації людей;
- робити засклення або закладання жалюзі й отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;
- знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;
- замінити армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах всупереч передбаченому за проектом;

- знімати з дверей пристрої для самозачинення, фіксувати такі двері у відчиненому положенні, зберігати, у тому числі тимчасово, інвентар та різні матеріали в тамбурах виходів, шафах (нішах) для інженерних комунікацій, зачиняти на замки та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері в разі знаходження там людей;

- зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;

- розвішувати у сходових клітках на стінах стенди тощо;

- спільне зберігання легкозаймистих і горючих рідин з іншими матеріалами (речовинами), зберігання кислот у місцях, де можливе їх стикання з речовинами органічного походження;

- зберігання матеріалів навалом та впритул до приладів і труб опалення;

- улаштувати слизьку підлогу на шляхах евакуації.

2.2.11. Під час організації та проведення заходів із масовим перебуванням людей слід дотримуватися таких вимог:

- за наявності у приміщенні одного евакуаційного виходу дозволяється розміщувати в ньому не більше ніж 50 осіб;

- при кількості людей понад 50 осіб використовувати приміщення, забезпечені не менше ніж двома евакуаційними виходами, що відповідають вимогам будівельних норм, не мають на вікнах глухих ґрат і розташовані не вище від другого поверху в будівлях із перекриттями з горючих матеріалів, груп горючості Г3, Г4 згідно з ДСТУ Б В.2.7-19;

- особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і пересвідчитися в цілковитій готовності останніх у протипожежному відношенні, зокрема в тому, що вони забезпечені необхідною кількістю первинних засобів пожежогасіння, справних засобів зв'язку, пожежної автоматики та сигналізації;

- слід організувати чергування в актовій залі членів добровільної пожежної дружини (ДПД) чи відповідальних чергових;

- не дозволяється перебування в приміщенні людей понад установлену норму, проведення вогневих, фарбувальних та інших пожежовибухових робіт, звуження проходів між рядами, встановлення в проходах додаткових стільців.

2.2.12. Горище, електрощитові та інші технічні приміщення не повинні використовуватися не за призначенням (для зберігання меблів, устаткування, інших сторонніх предметів).

2.2.13. Двері горищ, підвальних приміщень, технічних поверхів, електрощитових слід утримувати зачиненими. На дверях цих приміщень повинно бути вказане місце знаходження ключів.

2.2.14. У складських приміщеннях матеріали необхідно зберігати на стелажах або укладати у штабелі, залишаючи між ними проходи шириною не менше ніж 1 м. Відстань між стінами та штабелями повинна бути не менше ніж 0,8 м.

2.2.15. У підвальних та цокольних поверхах **забороняється**:

- розміщення вибухопожежонебезпечних виробництв, зберігання та застосування ЛЗР і ГР, вибухових речовин, балонів із газом, целулоїду, горючої кіноплівки, карбіду кальцію та інших речовин і матеріалів, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку (за винятком випадків, зумовлених чинними нормативно-правовими актами та нормативними документами);

- улаштування складів горючих матеріалів, майстерень, де використовуються горючі матеріали, а також інших господарських приміщень, якщо вхід до них не ізольований від загальних евакуаційних сходових кліток.

2.2.16. Приміщення, в яких розташовані персональні комп'ютери, слід оснащувати переносними вуглекислотними вогнегасниками з розрахунку один вогнегасник ВВК-2 (колишнє позначення ОУ-3) на три ПК, але не менше від одного вогнегасника зазначеного

типу на приміщення. Персональні комп'ютери після закінчення роботи на них повинні відключатися від електромереж.

2.2.17. Спецодяг працюючих із лаками, фарбами та іншими ЛЗР і ГР слід своєчасно прати й ремонтувати, зберігати в розвішеному вигляді в металевих шафах, установлених у спеціально відведених приміщеннях.

2.2.18. В усіх приміщеннях не дозволяється застосовувати відкритий вогонь і газові лампи для освітлення та забороняється курити.

2.2.19. Двері по шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу із приміщення.

2.2.20. Житлові корпуси, складські та інші приміщення повинні бути забезпечені необхідною кількістю вогнегасників згідно з вимогами загальнодержавних правил протипожежної безпеки. Вогнегасники мають бути встановлені в легкодоступних місцях таким чином, щоб вони не заважали під час евакуації і була можливість прочитати маркувальні написи на корпусі.

2.2.21. Місця знаходження вогнегасників слід позначати вказівними знаками згідно з чинним законодавством.

2.2.22. Заряджання та перезаряджання вогнегасників має виконуватися відповідно до інструкції з їх експлуатації.

2.2.23. Усі працівники повинні вміти користуватись вогнегасниками.

2.2.24. Пожежні крани мають бути укомплектовані пожежними рукавами та стволами однакового з ними діаметра, а також важелем для полегшення відкривання вентилів, утримуватися справними й доступними для використання. Не рідше ніж один раз на шість місяців вони мають перевірятися на працездатність організацією, що має ліцензію на право виконання цих робіт та яка здійснює їх технічне обслуговування.

2.2.25. Пожежні рукави слід утримувати сухими, складеними в «гармошку» або подвійну скатку, приєднаними до крана та ствола. Використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних із пожежогасінням, забороняється.

2.2.26. Пожежні шафи для розміщення кранів слід пломбувати; вони повинні мати отвори для провітрювання. На дверцятах пожежних шаф зовні після літерного індексу «ПК» слід указати порядковий номер пожежного кран-комплекту та номер телефону для виклику пожежної охорони.

2.2.27. Улаштовуючи шафи, слід враховувати можливість розміщення в них двох вогнегасників. Пожежні кран-комплекти повинні бути постійно справними і доступними для використання.

2.2.28. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників необхідно здійснювати згідно з чинними НАПБ А.01.001-2014 *Правила пожежної безпеки в Україні*, НАПБ Б.01.008-2018 *Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників і галузевими правилами пожежної безпеки*.

2.2.29. Перед розміщенням на об'єкті вогнегасники мають обов'язково пройти первинний огляд, під час якого встановлюють, що:

- вогнегасники мають сертифікати відповідності;
- на кожний вогнегасник є паспорт;
- пломби на вогнегасниках не порушено;
- вогнегасники не мають видимих зовнішніх пошкоджень;
- стрілки індикаторів тиску закачаних вогнегасників (за винятком вуглекислотних)

перебувають у межах робочого діапазону (в зеленому секторі шкали індикатора) залежно від температури експлуатації;

- на маркуванні кожного вогнегасника та в його паспорті вказано виробника, дату виготовлення (продажу) й дату проведення технічного обслуговування.

2.2.30. Після проведення первинного огляду вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації. Особа, відповідальна за

експлуатацію вогнегасників на об'єкті, зобов'язана оформити *Журнал обліку вогнегасників* на об'єкті.

2.2.31. На технічне обслуговування дозволяється направляти без заміни не більше ніж 50 % вогнегасників від їхньої загальної кількості.

2.2.32. Вогнегасники слід розміщувати в легкодоступних і помітних місцях, а також поблизу місць, де найімовірніша поява вогнищ пожежі, при цьому забезпечити їхній захист від дії сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їхню працездатність.

2.2.33. Вогнегасники в місцях розміщення не повинні створювати перешкод під час евакуації людей. Підходи до місця розташування вогнегасників мають бути завжди вільними.

2.2.34. Переносні вогнегасники слід розміщувати шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше ніж 1,5м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлювати в пожежні шафи поруч із пожежними кранами на пожежні щити та стенди, підставки чи спеціальні тумби.

2.2.35. Вогнегасники повинні розміщуватися з урахуванням зручності їх обслуговування, огляду, а також досягнення найкращої видимості з різних точок захищеного простору.

2.2.36. Періодичний огляд вогнегасників має здійснюватися особою, відповідальною за пожежну безпеку, не рідше ніж один раз на місяць.

Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана направляти вогнегасники на ПТОВ для їх технічного обслуговування в таких випадках:

- за негативними результатами первинного або періодичного огляду;
- після застосування за призначенням;
- у разі закінчення гарантійного терміну експлуатації.

2.2.37. Особі, відповідальній за експлуатацію вогнегасників на об'єкті, забороняється самотужки здійснювати будь-які операції з ТО, спрямовані на відновлення працездатного стану вогнегасників, або доручити це іншій особі, що не має ліцензії на виконання цього виду діяльності.

2.2.38. Не рідше ніж один раз на рік, відповідно до експлуатаційних документів виробника, повинне здійснюватися технічне діагностування вогнегасників на ПТОВ.

2.2.39. Стаціонарні зовнішні пожежні сходи, сходи на перепадах висот і огорожі на дахах (покриттях) будівель та споруд повинні утримуватися постійно справними, бути пофарбованими.

2.2.40. Залежно від **типу, вогнегасники** застосовуються для гасіння таких класів пожежі:

- **водяні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класу А;
- **водопінні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класів А та В. Водопінні вогнегасники аерозольного типу придатні для гасіння електрообладнання, що перебуває під напругою не більше ніж 1000 В, якщо це заявлено виробником і підтверджено сертифікатом відповідності;
- **порошкові** вогнегасники, залежно від типу вогнегасного порошку, застосовують для гасіння пожеж класів:
 - А, В та С – із зарядом багатоцільового вогнегасного порошку АВС;
 - Д – із зарядом спеціального порошку.

Крім того, порошкові вогнегасники придатні для гасіння електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000 В, із відстані не менш ніж 1 м;

- **вуглекислотні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класу В та електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000 В, із відстані не менш ніж 1 м;

- **хладонові** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класу В та електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000 В, із відстані не менш ніж 1 м. Тактика застосування хладонових вогнегасників аналогічна до тактики застосування вуглекислотних вогнегасників.

2.2.41. Класифікація пожеж

Встановлено **чотири класи пожежі**, а також їхні символи:

- **клас А** – горіння твердих речовин, переважно органічного походження, горіння яких супроводжується тлінням (деревина, текстиль, папір);
- **клас В** – горіння рідких рідин або твердих речовин, які розтоплюються;
- **клас С** – горіння газоподібних речовин;
- **клас D** – горіння металів та їхніх сплавів.

Крім цих чотирьох класів, Правилами пожежної безпеки в Україні введено ще додатковий п'ятий **клас (Е)**, прийнятий для позначення пожеж, пов'язаних із горінням електроприладів.

2.3. *Заходи пожежної безпеки під час застосування відкритого вогню*

2.3.1. Розводити багаття, застосовувати відкритий вогонь на території та в приміщеннях забороняється. Куріння дозволяється винятково у спеціально встановлених й позначених місцях.

2.3.2. Електрозварювальні та інші роботи, пов'язані із застосуванням відкритого вогню, дозволяються тільки з письмового дозволу керівника або особи, яка виконує його обов'язки.

2.3.3. Дозвіл на проведення вогневих робіт належить оформляти напередодні їх проведення. До проведення вогневих робіт допускаються тільки кваліфіковані працівники, які мають при собі посвідчення газоелектрозварника та посвідчення про проходження пожежно-технічного мінімуму. Виконувати вогневі роботи дозволяється тільки після вжиття заходів щодо забезпечення пожежної безпеки при справному газо-, електрозварювальному устаткуванні. Вогневі роботи мають негайно припинятися на вимогу відповідального за їх безпечне проведення та органів державного пожежного нагляду.

2.4. *Правила утримання технічних засобів протипожежного захисту*

2.4.1. Будівлі, споруди та приміщення повинні оснащуватися *технічними засобами протипожежного захисту*:

- системами автоматичної пожежної сигналізації (АПС);
- системами мовленнєвого оповіщення;
- засобами зв'язку;
- мережами протипожежного водопроводу.

2.4.2. Для утримання в працездатному стані засобів протипожежного захисту слід виконувати такі заходи:

- матеріально-технічне (ресурсне) забезпечення для безвідмовної роботи в усіх режимах експлуатації, підтримання і своєчасного відновлення працездатності;
- опрацювання необхідної експлуатаційної документації для обслуговуючого й чергового персоналу;
- технічне обслуговування з метою збереження показників безвідмовної роботи на весь термін служби.

Організації, які здійснюють технічне обслуговування, монтаж та налагодження установок, повинні мати ліцензію на право виконання цих робіт.

2.4.3. Шлейфи пожежної сигналізації, лінії керування та зв'язку повинні постійно контролюватися на режим „ГОТОВНІСТЬ” та піддаватися періодичним випробуванням на режим „ТРИВОГА” та „УСТАНОВКА СПРАЦЮВАЛА” згідно з планом-графіком.

2.4.4. Теплові та димові пожежні сповіщувачі повинні функціонувати цілодобово і постійно утримуватися в чистоті. До них має бути забезпечений вільний доступ. Відстань від складованих матеріалів і устаткування до сповіщувачів повинна бути не меншою ніж 0,6 м.

2.4.5. Не дозволяється встановлювати замість несправних сповіщувачів сповіщувачі іншого типу або принципу дії, а також замикати шлейф сигналізації за відсутності сповіщувача в місці його встановлення.

2.4.6. Мережі протипожежного водопроводу мають забезпечувати нормативні витрати й напір води.

2.4.7. Перевірка працездатності пожежних гідрантів повинна здійснюватися особами, що відповідають за їхній технічний стан, не рідше ніж два рази на рік (навесні й восени). Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів повинні бути очищені від бруду, льоду і снігу, в холодний період – утеплені, а стояки – звільнені від води.

2.4.8. Кришки люків колодязів підземних гідрантів рекомендується фарбувати в червоний колір.

2.4.9. У разі відключення ділянок водогінної мережі та гідрантів або зменшення тиску мережі нижче за потрібний рівень необхідно сповіщати про це підрозділи пожежної охорони.

2.4.10. Для контролю працездатності мережі зовнішнього протипожежного водопостачання необхідно один раз на рік проводити випробування на тиск та витрату води з оформленням акта. Випробування водогону повинне проводитися також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до мережі водогону.

2.5. Утримання інженерного обладнання

2.5.1. Особи, відповідальні за стан електроустановок, зобов'язані забезпечити пожежну безпеку відповідно до своїх функціональних обов'язків.

2.5.2. Силове і освітлювальне електроустаткування, електропроводка та інші споживачі електроенергії мають виконуватися та експлуатуватися відповідно до ПУЕ, ПБЕ й Правил технічної експлуатації електроустановок (ПТЕ).

2.5.3. Електропроводка, розподільні пристрої, апаратура, електрообладнання, вимірювальні прилади, а також запобіжні пристрої різного типу, рубильники та інші пускові апарати й пристрої повинні монтуватися на негорючих основах (текстоліт, гетинакс та інші матеріали).

2.5.4. Розподільні електрощити, електродвигуни і пускорегулювальні апарати повинні періодично оглядатися і очищатися від пилу. Приєднання нових споживачів електричної енергії повинне проводитися з відома відповідального за експлуатацію електрогосподарства. Зіпсовані електроапарати та прилади, які можуть викликати коротке замикання, повинні бути терміново відремонтовані або замінені на інші.

2.5.5. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських приміщень, архівів та інших подібних приміщень необхідно встановлювати пристрої відключення зовні вказаних приміщень на негорючих стінах.

2.5.6. Плавкі вставки запобіжників мають бути калібровані із зазначенням на клемі номінального струму вставки (клеймо заводу-виготовлювача або електричної лабораторії). Використання саморобних некаліброваних плавких вставок забороняється.

2.5.7. Настільні лампи, вентилятори, телевізори, радіоприймачі, холодильники та інші електроприлади повинні вмикатися в мережу тільки через справні штепсельні розетки й електрошнури.

2.5.8. Заміри опору ізоляції в силових і освітлювальних мережах необхідно проводити не рідше ніж один раз на рік.

2.5.9. Не дозволяється:

- проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над горючими покрівлями, навісами, штабелями лісу, складами пально-мастильних матеріалів, торфу, дров та інших горючих матеріалів;
- експлуатація тимчасових електромереж;

- відкрите прокладання електропроводів і кабелів транзитом через пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони будь-якого класу і ближче ніж 1 м і 5 м від них відповідно, а також у сходових клітках;
- експлуатація кабелів і проводів із пошкодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;
- залишення під напругою кабелів та проводів з неізольованими струмопровідними жилами;
- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам ПУЕ;
- користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення;
- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального устаткування або ламп розжарення;
- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);
- використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виробників;
- використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також із відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- залишення без догляду при виході з приміщення увімкнених в електромережу нагрівальних приладів, телевізорів, радіоприймачів;
- встановлення електропобутових приладів (телевізорів, холодильників тощо) в нішах меблів;
- складування горючих матеріалів на відстані менше ніж 1 м від електроустаткування та під електрощитами;
- використання роликів, вимикачів, штепсельних розеток для підвішування одягу й інших предметів;
- заклеювання ділянок електропроводки і кабелів шпалерами, папером, горючими тканинами;
- застосування для електромереж радіо- та телефонних проводів;
- використання побутових електронагрівальних приладів (прасок, чайників, кип'ятильників, кавоварок) без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування не передбачене технологічним процесом або заборонене;
- відпрацьовані ЛЗР та ГР, стоки речовин, що у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні гази (карбід кальцію та інші), зливати до каналізаційної мережі;
- відкрито прокладати в сходових клітках і в об'ємі внутрішніх евакуаційних сходів електропроводи і кабелі, зокрема в трубах із горючих та важкогорючих матеріалів згідно з ГОСТ 12.1.044-89, незалежно від їхнього призначення і напруги.

2.5.10. В усіх, незалежно від призначення, приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також із мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

2.5.11. Обігрівання приміщень має здійснюватися тільки приладами центрального водяного опалення.

2.5.12. У приміщенні електроустановок повинні застосовуватися вуглекислотні вогнегасники.

2.5.13. З'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів мають здійснюватися за допомогою опресовування, зварювання, паяння або затискання (гвинтового, болтового).

2.5.14. Переносні світильники повинні бути обладнані захисними скляними ковпаками і сітками. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури слід застосовувати гнучкі кабелі, проводи, шнури з мідними жилами

2.5.15. Під час експлуатації побутових кондиціонерів **забороняється**:

- використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам (у разі встановлення кондиціонера у віконному прорізі);
- кустарно (самотужки) переробляти кондиціонери;
- замінювати триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні;
- підключення від електророзетки (має бути окремий пристрій-автомат, що відключає);
- встановлювати кондиціонери у внутрішніх протипожежних перегородках та стінах.

2.5.16. Ліфти та підйомники не допускається використовувати з метою евакуації.

2.5.17. У разі пожежі ліфти й підйомники повинні опускатися на перший поверх автоматично, відчинятися й відключатися.

2.5.18. Все електрообладнання (корпуси електричних машин, трансформаторів, апаратів світильників, щитів управління, розподільних щитів, тощо) підлягає зануленню або заземленню відповідно до вимог розділів Правил улаштування електроустановок.

2.5.19. Особа, призначена відповідальною за протипожежний стан електроустановок, зобов'язана: організовувати, проводити профілактичні огляди та планово-попереджувальні ремонти електрообладнання і електромереж, а також своєчасне усунення порушень, які можуть призвести до пожежі, забезпечити обслуговування та технічну експлуатацію електроустановок.

2.5.20. Забезпечити правильність застосування електрообладнання, кабелів та електропроводок.

2.5.21. Організувати навчання та інструктажі чергового персоналу з питань пожежної безпеки під час експлуатації електроустановок.

2.6. Порядок огляду, приведення в пожежобезпечний стан і закриття приміщень, корпусів, будівель після закінчення роботи

2.6.1. Після закінчення робочого дня працівники повинні впорядкувати робочі місця, зачинити вікна й вимкнути електроживлення приладів та устаткування, яким вони користувалися (настільні лампи, друкарські та лічильні машинки, вентилятори, побутові кондиціонери, комп'ютери, радіоприймачі тощо).

2.6.2. Відповідальний за пожежну безпеку після закінчення роботи зобов'язаний оглянути приміщення, пересвідчитись у тому, що немає порушень, які можуть призвести до пожежі, перевірити відключення електроприладів, устаткування та освітлення.

3. Обов'язки та дії працівників у разі пожежі

3.1. У разі виявлення ознак пожежі (ознак горіння) кожен працівник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку за номером телефону – **101**. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити (за можливості) заходи для евакуації людей та збереження матеріальних цінностей, гасіння (локалізації) пожежі з використанням наявних вогнегасників та інших засобів пожежогасіння;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідальну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;

- викликати (за необхідності) інші аварійно-рятувальні служби (медичні, газорятувальну тощо).

3.2. Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликані пожежно-рятувальні підрозділи (продублювати повідомлення);

- у разі загрози життю людей негайно організувати їх порятунок (евакуацію);

- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних із ліквідацією пожежі;

- припинити роботи в будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;

- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), вжити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будівлі;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу;

- організувати гасіння (локалізацію) пожежі;

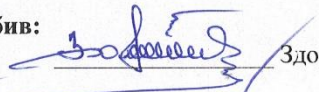
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, забезпечити безперешкодний доступ їх до місця виникнення пожежі та надати їм допомогу під час локалізації та ліквідації пожежі;

- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;

- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

Інструкцію розробив:

Провідний інженер

Здоровецький М. Ф.

Погоджено:

Проректор з АГР та ВН

Фомов А. Д.